

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

«УЗГОДЖЕНО»

Проректор з наукової
роботи ХНАДУ

професор _____ Богомолів В.О.

«   » _____ 2018 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з НІР

професор _____ Д.М. Клець

«   » _____ 2018 року

ПРОГРАМА

**навчальної дисципліни «Методика статистичної обробки
експериментальних даних випробування мостів»**

(назва навчальної дисципліни згідно навчального плану)

підготовки

доктор філософії

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузь знань

19. «Архітектура та будівництво»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

192. «Будівництво та цивільна інженерія»

(шифр і назва спеціальності)

2018 рік

Програма вивчення навчальної дисципліни «Методика статистичної обробки експериментальних даних випробування мостів» складена відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії спеціальності

192. «Будівництво та цивільна інженерія» (Галузь знань:19.«Архітектура та будівництво»)

1. Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у аспірантів певних наукових знань та навиків з обробки даних інструментальних досліджень, які завжди супроводжують науково-технічні роботи з досліджень науково-технічного стану мостових споруд на автомобільних дорогах.

(п.2.2 листа МОН №1/9-434 від 09 липня 2018 року)

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: методи отримання експериментальних даних та методики експериментальної обробки у відповідності до конкретних задач досліджень з оцінки технічного стану з урахуванням особливостей споруд та ролі окремих чинників в забезпеченні довговічності і надійності мостів на дорогах.

2. Передумови для вивчення дисципліни: вивченню дисципліни передують знання окремих розділів: вищої математики, теорії вірогідності, опору матеріалів, теоретичної механіки, будівельної механіки, дорожньо-будівельних матеріалів, основ і фундаментів, мостів і споруд на автомобільних дорогах, проектування мостів, експлуатації мостів, а також розділи дисциплін з системного аналізу та надійності мостів.

(вказати які дисципліни передують її вивчення)

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни ¹	
	денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання ²
Кількість кредитів - <u>3</u> Кількість годин - <u>90</u>	Вибіркова (обов'язкова, вибіркова)	
Семестр викладання дисципліни	<u>6</u> (порядковий номер семестру)	<u>6</u> (порядковий номер семестру)
Вид контролю:	екзамен (залік, екзамен)	
Розподіл часу:		
- лекції (годин)	16	—
- практичні заняття (годин)	—	—
- самостійна робота (годин)	44	—
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	—	—
- підготовка та складання екзамену (годин)	30	—

¹ Якщо дисципліна викладається декілька семестрів, то на кожний семестр за відповідною формою навчання заповнюється окремий стовпчик таблиці.

² Якщо дисципліна на заочній (дистанційній) формі навчання не викладається, то графа «заочна форма навчання» відсутня.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

По завершенні вивчення дисципліни аспіранти повинні:

знати:

- стислу загальну характеристику стану мостів, що експлуатуються на автошляхах України;
- задачі та місце обстежень та випробувань мостових споруд в стратегії експлуатації та в системі життєвого циклу мостових споруд;
- знати принципи та особливості науково-дослідних робіт, зокрема інструментальних вимірювань для оцінки технічного стану мостів, зокрема міських.
- знати методи та прилади для отримання експериментальних даних при обстеженнях та випробуваннях споруд;
- володіти методикою обробки відповідних експериментальних даних для отримання достовірної інформації щодо технічного стану мостових споруд.

вміти:

- проводити статистичну обробку експериментальних даних, отриманих під час обстежень та випробувань мостових інженерних споруд;
- оцінювати вплив на технічний стан мостів отриманих чинників;

Мати уявлення про застосування знань та вмінь, що вивчаються, у науково-технічних розробках та у сфері покращення стану окремих мостів та системи експлуатації мостових споруд в цілому.

5. Критерії оцінювання результатів навчання Критерії оцінок

Навчальний курс закінчується екзаменом. В результаті аспірант може отримати такі оцінки:

“Відмінно” (100-90 балів) – вільне володіння матеріалом курсу при відповіді на всі запитання. Теоретична відповідь є конкретною, виявляє знання основного матеріалу. Практичне ситуаційне завдання вирішено: наведені шляхи вирішення та необхідні формули, схеми, розрахунки, графіки и отримана відповідь.

“Добре” (89-75 балів) – знання матеріалу в основному, в межах конспекту та програми дисципліни. Володіння питаннями з напрямку вирішення практичних питань, пояснення щодо стратегії отримання результату.

“Задовільно” (74-60 балів) – відмічаються знання основних положень з даного розділу дисципліни, але відповіді не відрізняються повнотою, занадто загальні, відсутні схеми та приклади. Часткове виконання практичного завдання.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Оцінювання за встановленими критеріями відповідей на екзаменаційні білети.

(п.2.5 листа МОН №1/9-434 від 09 липня 2018 року)

7. Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять¹

Навч тижд	Назва теми лекційного матеріалу	Кількість год.		Назва ПР, ЛР, СР	Кількість		Література
		чна	заочна		очна	заочна	
	2	3	4	5	6	7	8
Розділ 1.				Розділ 2			
	Тема 1. Стан мостів на автомобільних дорогах України. Роль та місце моніторингу в системі збереження парку мостових споруд. Отримання за допомогою інструментальних засобів експериментальних даних при різних видах обстежень мостових споруд.	2	2	СР: Доповнення конспекту даними про прилади та обладнання, що використовують при обстеженнях та випробуваннях мостів та їх характеристики	8	8	[1,3,9,]
	Тема 2. Випробування мостів. Прилади та інструментальне обладнання для обстежень та випробувань мостових споруд.	2	2	СР: Обробка даних з міцності бетону за даними різних приладів та співставлення і оформлення результатів.	8	8	[1,3]
	Тема 3. Статистичне оцінювання характеристик випадкових величин. Закони розподілення випадкових величин за експериментальними даними. Гіпотеза нормального розподілення випадкової величини	2	2	СР: Участь у вимірюваннях та отриманні даних для статистичної обробки (6 год)	4	4	
	Тема 4. Перевірка гіпотез щодо приналежності випадкових величин до певних законів. Регресійний аналіз. Види регресії та обчислення коефіцієнтів регресії за допомогою пакету MathCAD	4	4	СР: Виїзд на споруди, оцінка стану за візуальним оглядом. Розробка схем розміщення приладів для вимірювань при експериментальному визначенні показників. (10 год)	12	12	[1,3, норми 5]
	Тема 5. Застосування дисперсійного аналізу при обробці експериментальних даних. Загальні відомості. Визначення адекватності математичної моделі за критерієм Фішера	2	2	СР: Обробка статистичних даних з використанням Microsoft Excel	8	8	[2, 7,5,6,10. 11]

	Тема 6. Використання Microsoft Exel для статистичного аналізу експериментальних даних	2	2		4	4	[2,7]
	Тема 7. Узагальнення висновків науково-дослідних завдань з оцінювання впливу на технічний стан мостів отриманих в результати обстежень, випробувань та статистичної обробки чинників.	2	2	СР: Оцінювання впливу отриманих в результаті обстежень, випробувань та статистичної обробки чинників на технічний стан мостів на прикладі конкретної споруди			

Заключна бесіда: Огляд вивченого матеріалу. Висновки		СР над підготовкою до екзамену		30		
Разом за Розділом 1.		16	Разом за Розділом 2:	44		
			Самостійна робота:			
			Підготовка до екзамену	30		
УСЬОГО: 90 год.						

8. Орієнтовна тематика індивідуальних та/або групових занять³

Тематика індивідуальних занять:

- Узгоджується індивідуально з аспірантами, що вже працюють за напрямками професійної діяльності спеціальності 192 Будівництво та цивільна інженерія.

9. Форми поточного та підсумкового контролю: оцінювання виконання самостійної роботи; оцінка активності з засвоєння дисципліни; співбесіди та опитування (очна форма); оцінювання за встановленими критеріями відповідей на екзаменаційні білети (очна форма).

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

ПК у спеціалізованому класі та на кафедрі, база даних нормативних документів, прилади та обладнання галузевої лабораторії кафедри.

11. Рекомендовані джерела інформації

11.1 Нормативна

2. Автомобільні дороги. Визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів дорожнього будівництва

ГБН В.2.3-37641918-552:2015. Затверджено: наказ Міністерства інфраструктури України від 19.06.2015 р. № 223.– Офіц.вид.– ДП "ДерждорНДІ". 22с.

3. Визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва. Настанова.: ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013. – (Чинний від 1 вересня 2013 р.)– К.: Мінрегіон України.–37с.– (Національний стандарт України).

4. Споруди транспорту. Настанова з оцінювання і прогнозування технічного стану автодорожніх мостів: ДСТУ-Н Б.В.1.3-23:2009 (Чинні від 1.03.10) – К.: Мінрегіон України, 2010, – 54с.– (Національний стандарт України).

5. Споруди транспорту. Настанова з оцінювання і прогнозування технічного стану автодорожніх мостів: ДСТУ-Н Б.В.1.3-23:2013 (Чинні від 2013-12-01) – К.: Мінрегіон України, 2013, – 43с.– (Національний стандарт України).

11.2 Базова

1. Посібник № 1 до ДБН В.2.3-6:2016 Мости та труби. Обстеження і випробування . В.2.3-6:2016– (Чинний від 30.12.2015.).– К.: ДП «ДерждорНДІ»

2. Плющенко В.Л., Шкрабак І.В., Славенко Е.І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: Нівчальний посібник. – Київ: Лібра, 2004. -344с. -100екз

³ Вказується орієнтовна тематика КП, КР, ргр, якщо вони передбачені навчальною програмою

3. Лучко Й.Й., Коваль П.М., Дем'ян М.А. Методи досліджень та випробувань будівельних матеріалів і конструкцій – Львів, 2006р – 436с.
4. Лантух-Лященко А.І. Оцінка надійності споруди за моделлю марковського випадкового процесу за дискретними станами/А.І Лантух-Лященко// Автомобільні дороги і дорожнє будівництво: зб. наук. пр. - 1999. -Вип. 57.- С. 183-188.
5. Грушко И.М. Основы научных исследований: Учеб. пособие / И. М. Грушко, В. М. Сиденко. - 3-е изд., перераб. и доп. - Х. : Вища шк., 1983. - 222 с. - Библиогр.: с.221 .
6. Завадский, Ю.В. Статистическая обработка эксперимента: Учебное пособие/Ю.В.Завадский. М.: Высшая школа, 1976. - 270с.
7. Соболев Б.В. и др. Практикум по статистике в Excel. /Б.В. Соболев, Л. В. Борисова, Т. А. Ивановкина, И.М. Пешхоев/ - М.: Феникс, 2010 - 384 с.
8. Джонсон Н. Дион Ф. Статистика и планирование эксперимента в науке и технике. Методы планирования эксперимента: Пер. о англ.- М.:Мир, 1991. - 520 с.
9. Лучко Й.Й., Коваль П.М., Корнієв М.М., Лантух-Лященко А.І., Хархаліс М.Р.Мости: конструкції та надійність/за ред. В.В.Панасюка і Й.Й. Лучка.-Львів: Каменярь.2005.-989с.
10. Степнов М. Н. Статистические методы обработки результатов механических испытаний: справочник / М. Н. Степнов, А. В. Шаврин. - 2-е изд., испр. и доп. - Москва : Машиностроение, 2005. - 399 с.
11. Фильчаков П. Ф. Численные и графические методы прикладной математики: справочник / П. Ф. Фильчаков; АН УССР. - Киев: Наук. думка, 1970. - 800 с.
12. Давіденко О.О. Моніторинг безпечної експлуатації автодорожніх мостів / О.О. Давіденко // Мости та тунелі: теорія, дослідження, практика.– 2015.– № 7.– С. 4-12
13. Коваль П.М. Вдосконалення системи утримання автодорожніх мостів України / Коваль П.М. // Зб. «Дороги і мости», вип. 11. – К.: ДерждорНДІ, 2009, С. 133-145.
14. Лантух-Лященко А.І.// Проблема довговічності залізобетонних прогонових будов автодорожніх мостів/ Лантух-Лященко А.І.// Зб. «Автомобільні дороги і дорожнє будівництво», №73, Київ, НТУ,2006. – С.204 – 210.
15. Карапетов, Э. С. Проблемы эксплуатации мостовых сооружений Украины [Текст] / Э. С. Карапетов, Д. А. Шестовицкий // Дорогами СНГ. – Москва, 2014. – С. 27-31.
16. Еремін В.Г., Као Ван Лам. Автоматизация оценки транспортно-эксплуатационного состояния мостовых сооружений/ В.Г. Еремін, Као Ван Лам. // Инженерно-строительный журнал. –2012.– №3(29).– С. 83-88
17. [Grischa Dette](#). Assessment and Maintenance of Bridges - Requirements, Objectives, and Strategies, 1 (Paperback)/ [Grischa Dette](#).– Shaker Verlag GmbH, Germany.2016.– 389 p.– (Schriftenreihe des Instituts für Massivbau der TUHH, 13)
18. Еремін В. Г. Использование результатов мониторинга при управлении содержанием мостовых сооружений и оценке развития дефектов

конструкций/ В.Г. Еремин, И. В Ладыженский, А. В. Еремин, Као Ван Лам. // Сборник «Дороги и мосты». –2011. –№26/2. – С. 212-230.

11.3 Додаткова

- 19 .Владимирский С.Р. Системное проектирование мостов на основе взаимосвязи проектных решений конструкции, организации и технологии ее возведения Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора технических наук: Специальности 05.23.15 — Мосты и транспортные тоннели; 05.13.12 — Системы автоматизации проектирования в строительстве /Владимирский С.Р. – Санкт-Петербург,1994.-50с.
20. Концепция повышения эксплуатационной надёжности мостовых сооружений на автомобильных дорогах государств-участников СНГ на 2007-2015 годы. Утверждена Решением Совета глав правительств СНГ от 23.05.2008.

Розроблено та внесено: кафедрою мостів, конструкцій та будівельної механіки
(повне найменування кафедри)

Розробники програми: к.т.н., доцент Безбабічева Ольга Іллівна
(посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ розробників)

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри
Протокол № 3 від «8» жовтня 2018 р.
(номер) (та дата протоколу)

Завідуючий кафедрою д. т. н., професор _____ Кожушко В.П.
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)

Погоджено

Завідуючий кафедри будівництва та експлуатації автомобільних доріг,

д. т. н., професор _____ Жданюк В.К.
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ завідувача кафедри)

Погоджено

Завідуючий аспірантури та докторантури ХНАДУ _____ Проніна Л.В.

“ _____ ” _____ 2018 року
